

Pension

A

aktivitetsersättning * ► ersättning till den som är mellan 19 och 29 år och vars arbetsförmåga är nedsatt pga. sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan

aktivitetsstöd * ► ersättning till en funktionshindrad person som deltar i något arbetsmarknadspolitiskt program, till exempel arbetsmarknadsutbildning, arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetspraktik eller verksamhet på datortek

allmän folkpension, AFP * ► pension som ingår i den allmänna försäkringen och utgår till alla från 65 år oberoende av inkomstläge och tidigare inkomster

allmän försäkring * ► försäkring som består av sjukförsäkring med föräldrapenning samt ålderspension

allmän pension * ► sammanfattande benämning på folkpension och allmän tilläggspension

allmän sjukförsäkring * ► den del av den allmänna försäkringen som omfattar läkarvårdsersättning, reseersättning, läkemedelsförmåner, tandvårdsförsäkring, sjukgymnastikersättning, ersättning för sjukhusvård samt sjukpenning och föräldrapenning

allmänt barnbidrag * ► förmån som utbetalas som bidrag till uppehälle och uppfostran för barn under 16 år som är bosatta i Sverige

allmän tilläggspension, ATP * ► ett tillägg till folkpensionen vars storlek är beroende av tidigare arbetsinkomst i det gamla pensionssystemet

anhörigvårdare * ► anhörig som mot ersättning vårdar en närstående person

anskaffningsbidrag * ► inkomstprövat bidrag för anskaffning av fordon till handikappade som har låga inkomster

antagandepoäng * ► antal ATP-poäng som används för att bestämma förtidspensionens storlek och som beräknas på basis av de poäng som personen i fråga uppnått

arbetslivsinriktad rehabilitering * ► åtgärder, t.ex. arbetsprövning, arbetsträning och utbildning, som är nödvändiga för en person för att denna ska kunna få el. behålla ett arbete

arbetsprövning * ► rehabiliteringsåtgärd som syftar till att klarlägga en persons intressen och utvecklingsmöjligheter samt dennas fysiska, psykiska och sociala funktions- och arbetsförmåga i relation till kraven på arbetsmarknaden

arbetsträning * ► verksamhet inom arbetsmarknadsinstitutet som syftar till att handikappade och vissa övriga arbetssökande under kortare el. längre tid skall få möjlighet att praktiskt pröva, bedöma och utveckla sin arbetsförmåga

assistansersättning * ► ersättning till personer med svåra funktionshinder för kostnader för anlitande av personlig assistans

attesträtt * ► rätt att godkänna t. ex. en utbetalning

B

barnpension * ► en form av efterlevandepension för barn vilkas far, mor el. båda föräldrar avlidit

basbelopp * ► belopp som ligger till grund för att räkna ut bl.a. förmåner inom socialförsäkringen.

Beloppet fastställs av regeringen och gäller för ett år i taget. Som grund ligger konsumentprisindex.

bilstöd * ► statligt bidrag till handikappade och föräldrar till handikappade barn för anskaffning eller anpassning av motorfordon eller till körkortsutbildning

bostadsanpassningsbidrag * ► bidrag som kan betalas ut till handikappade personer som behöver ändra el. utrusta sin bostad så att den passar deras behov

bostadsbidrag * ► hyresbidrag till barnfamiljer, vissa ensamstående och pensionärer

bostadstillägg * ► ett inkomstprövat tillägg för vissa grupper

bosättningstid * ► den tid man bott i Sverige

D

dagersättning * ► ersättning som betalas per dag, t.ex. för värnpliktig under grundutbildningen

delningstal * ► särskilt tal som det sammanlagda pensionskapitalet delas med vid bestämningen av den årliga pensionen. Delningstalet är detsamma för alla individer i en årskull, men varierar mellan olika årskullar beroende på medellivslängd och andra faktorer

E

efterlevande * ► närmast anhörig till en person som avlidit

efterlevandepension * ► dels barnpension till barn vars far eller mor eller båda föräldrar avlidit, dels omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension till man eller kvinna vars make - eller i vissa fall sambo - har avlidit

F

ferievårdbidrag * ► bidrag som kan betalas för ett barn som stadigvarande, genom samhällets försorg, vårdas i ett annat hem el. på en institution, t.ex. ett elevhem, för de dagar då barnet bor i det egna hemmet

flerbarnstillägg * ► flerbarnstillägg betalas till den som får barnbidrag för två eller flera barn

folkpension * ► i det tidigare pensionssystemet grundpension till alla, oberoende av tidigare inkomst

frikort * ► personligt kort som ger rätt till kostnadsfria besök hos läkare och annan sjukvårdspersonal samt rätt att få receptbelagd medicin och vissa förbrukningsartiklar utan kostnad när en viss summa betalats

friskänmälan * ► anmälan till arbetsgivaren el. försäkringskassan om att man tillfrisknat efter en sjukdomsperiod

friskintyg * ► läkarintyg som visar att man är frisk

frivillig sjukpenningförsäkring * ► försäkring som man kan teckna om man saknar inkomst eller har en låg obligatorisk sjukpenning

fullvärdesförsäkring * ► försäkring till hela värdet av det försäkrade

färdtjänst * ► särskild kollektivtrafik med anpassade fordon för personer som till följd av nedsatt rörelseförmåga eller andra funktionshinder har svårt att använda andra färdmedel. Färdtjänst tillhandahålls av kommunerna

förlängt barnbidrag * ► ekonomisk hjälp till barn som fyllt 16 år och fortfarande går i grundskolan el. får motsvarande undervisning

förlängt underhållsstöd * ► underhållsstöd som kan betalas till ungdomar mellan 18 och 20 år som inte har avslutat grund- eller gymnasieskola eller motsvarande utbildning

försäkring * ► avtal där den ena parten får ekonomisk ersättning av den andra parten vid skada mot regelbundet inbetald avgift

försäkringsavgift * ► avgift för en försäkring

försäkringsbedrägeri * ► det att genom bedrägeri skaffa sig ersättning från försäkringskassan el. ett försäkringsbolag

försäkringsbrev * ► dokument som innehåller avtal om försäkring

Försäkringskassan * ► central förvaltningsmyndighet som sedan 2005 administrerar socialförsäkringen

försäkringspremie * ► avgift för en försäkring

försäkringsskydd * ► det skydd som en försäkring ger

förtida uttag av ålderspension * ► en form av ålderspension som ger möjlighet till pensionering fr.o.m. 61 års ålder

föraöringsläkare * ► läkare som är verksam som sakkunnig vid försäkringskassa eller försäkringsbolag

föräldraförsäkring * ► försäkring som täcker kostnader i samband med barnafödelse. Försäkringen omfattar havandeskapspenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Även ersättning för läkarvård, sjukhusvård och reseersättning ingår

föräldraledighet * ► lagfäst rätt till ledighet från arbetet för vård av barn

föräldrapenning * ► ersättning för vård av barn i samband med barnafödelse el. adoption

föräldrautbildning * ► utbildning som anordnas vid barnvårdscentraler för spädbarnsföräldrar el. blivande föräldrar

G

garantibelopp * ► fast belopp som betalas under viss del av föräldraledigheten och som i regel är lägre än den försäkrades normala föräldrapenning

garantiersättning * ► ett ekonomiskt grundskydd till den som haft låg eller ingen inkomst

garantipension * ► grundskydd i det nya pensionssystemet. Garantipension är inte relaterad till tidigare inkomst och ersätter den tidigare folkpensionen i det nya pensionssystemet

H

havandeskapspenning * ► ersättning från försäkringskassan till gravida kvinnor som har ett så fysiskt krävande eller riskfyllt arbete att de måste sluta arbeta helt el. delvis på grund av graviditeten och som inte har kunnat omplaceras till lättare arbete

hemförsäkring * ► försäkring för privatpersoner. Försäkringen omfattar normalt brand-, inbrotts-, vattenledningsskade-, rese-, ansvars- och rättsskyddsförsäkring

hemsjukvårdsbidrag * ► bidrag till en person som fyllt 18 år och som behöver sjukvårdande insatser i hemmet

högkostnadsskydd * ► skydd som utgör ett ekonomiskt stöd för människor med stort behov av sjukvård, läkemedel och vissa förbrukningsartiklar. Högkostnadsskyddet innebär att personen betalar ett maxbelopp för läkarvård, medicin och förbrukningsartiklar under ett år. Då högkostnadsskyddet träder i kraft utfärdas ett frikort

högriskskydd * ► bestämmelse enligt vilken antalet karensdagar i samband med sjukdom begränsas till högst 10 under en tolv månaders period räknat från den första karensdagen

I

indragning av sjukpenning * ► att återta sjukpenningen

industrins och handelns tilläggspension, ITP * ► ITP står för Industrins och handelns tilläggspension och är en kollektivavtalad tjänstepension. ITP kompletterar det lagstadgade försäkringsskyddet vid sjukdom, ålderspension och dödsfall

inkomstpension * ► i det nya pensionssystemet utgör inkomstpension och premiepension, som grundas på livsinkomsten, grunden för ålderspensionen

insjuknandedag * ► den dag då en sjukanmäld person blev sjuk

invaliditetsersättning * ► ersättning på grund av olycksfalls-, trafik- el. ansvarsförsäkring, som lämnas till skadelidande i händelse av medicinskt handikapp till följd av en olycka

K

kalenderdagsberäknad sjukpenning * ► sjukpenning vars storlek beräknas per kalenderdag

L

livränta * ► underhåll, vanligen på livstid, som betalas ut t.ex. vid arbetsskada som lett till bestående nedsatt arbetsförmåga. Livränta kan betalas ut även genom försäkringsavtal eller domstolsbeslut

livsinkomst * ► den inkomst som man tjänar under hela den yrkesverksamma perioden och som utgör grunden för pensionsberäkningen i framtiden

läkarintyg * ► intyg av läkare över sjukdom, nedsatt arbetsförmåga etc.

läkarintygsföreläggande * ► av försäkringskassan ålagd skyldighet för en försäkrad att vid ett framtida sjukdomsfall visa läkarintyg fr.o.m. den första sjukskrivningsdagen

läkarutlåtande * ► läkares beskrivning av en persons hälsotillstånd med bedömningar utifrån detta

läkarvårdsersättning * ► den del av läkarvårdstaxan som landstinget ersätter till läkaren

M

merkostnadsersättning * ► 1. ersättning för merkostnader som betalas i samband med vårdbidrag 2. ersättning för mat och logi som betalas till försäkringstagaren då bostaden skadats och försäkringstagaren måste bo på annat håll under reparationen

N

närstående * ► person som är nära besläktad el. vän

närståendepenning * ► ersättning till en person som avstår från förvärsarbete för att vårda en närstående som är svårt sjuk

O

omställningspension * ► en form av efterlevandepension som betalas till man el. kvinna som inte fyllt 65 år och som vid dödsfallet har sammanbott stadigvarande med den avlidna

pension * ► regelbunden inkomst för person som p.g.a. ålder eller arbetsförmåga slutat sitt förvärsarbete eller som aldrig haft någon arbetsförmåga

pensionering * ► det att gå i pension

pensionsberättigad * ► person som har rätt att få pension

pensionsförmån * ► den förmån som följer av pensionering

pensionsförsäkring * ► försäkring avsedd att trygga försäkringstagarens el. de efterlevandes försörjning genom regelbundet återkommande utbetalningar

pensionsgrundande inkomst * ► inkomst som ligger till grund för beräkning av pensionen

pensionskapital * ► summan av alla inbetalda avgifter, uppräknade med löne- och prisindex

pensionspoäng * ► pensionsgrundande inkomst delad med det vid inkomstårets ingång gällande basbeloppet. Pensionspoäng används för beräkning av ATP i det gamla pensionssystemet.

pensionstillskott * ► ekonomiskt stöd för pensionärer som bara hade folkpension el. folkpension och mycket liten ATP i det gamla pensionssystemet

personlig assistans * ► en person med svåra funktionshinder och stort hjälpbehov kan ha rätt till personlig assistans. Kommunen ansvarar för personlig assistans om behovet av hjälp understiger 20 timmar i veckan. Om hjälp behövs mer än 20 timmar i veckan beslutar Försäkringskassan om assistansersättning

personskadeskydd * ► försäkring som gäller för person som tjänstgör i totalförsvaret, civilförsvaret, är häktad el. intagen på kriminalvårdsanstalt, annan anstalt el. på speciellt hem samt för person som vistas kortare tid på anstalt, i häkte el. polis

premiepension * ► i det nya pensionssystemet utgör inkomstpension och premiepension, som grundas på livsinkomsten, grunden för ålderspensionen

premiereservsystem * ► försäkringssystem där avgifterna faktiskt sparas ihop (fonderas)

R

registrerat partnerskap * ► samlevnadsform i parförhållande mellan två personer av samma kön med särskilda rättsverkningar p.g.a. registrering

rehabiliteringsersättning * ► ersättning vid rehabilitering som består av dels rehabiliteringspenning och dels särskilt bidrag

rehabiliteringspenning * ► den del av rehabiliteringsersättningen som täcker inkomstförlust i samband med rehabilitering

rehabiliteringsutredning * ► arbetsgivares ansvar är att starta en rehabiliteringsutredning när en medarbetare varit borta, helt eller delvis, på grund av sjukdom i fyra veckor. I rehabiliteringsutredning utreds rehabiliteringsbehov och utredning fungerar som underlag för rehabiliteringsinsatser

S

- sjukanmälan** * ► anmälan till försäkringskassan el. till arbetsgivaren om att man är sjuk
- sjukersättning** * ► ersättning till den som är 30-64 år och vars arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan
- sjukförsäkring** * ► en form av socialförsäkring som ger rätt till sjukvårdsersättning, sjukpenning och föräldrapenning
- sjukförsäkringsavgift** * ► avgift för sjukförsäkring
- sjuklön** * ► sjukersättning som arbetsgivaren betalar de första 14 dagarna av en sjukperiod
- sjukpenning** * ► ersättning från Försäkringskassan vid sjukdom el. olycksfall
- sjukpenninggrundande inkomst, SGI** * ► sjukpenninggrundande inkomst, SGI, är beräkningsunderlag för bl.a. sjukpenning och föräldrapenning
- sjukpenningtillägg** * ► den som har obligatorisk sjukpenning kan försäkra sig för ett sjukpenningtillägg. Den obligatoriska sjukpenningen och det frivilliga sjukpenningtillägget får tillsammans inte vara lägre än 20 kronor och inte högre än 60 kronor per dag
- sjukresa** * ► ersättning för resekostnader till den som behöver vård på sjukhus, vårdcentral, mödravårdcentral eller motsvarande
- sjukskrivning** * ► det att en person för en viss tidsperiod anges vara helt eller delvis oförmögen att arbeta p.g.a. sjukdom eller skada
- sjukvårdsersättning** * ► ersättning för en persons sjukvårdskostnader, tandvård och vissa hjälpmedel enligt lagen om allmän försäkring
- sjukvårdsförmån** * ► var och en av de förmåner som lagen om allmän försäkring garanterar alla personer som är bosatta i Sverige, t.ex. läkarvård, tandvård, sjukhusvård, rabatterade läkemedel m.m.
- självrisk** * ► del av skadekostnad som försäkringstagare själv betalar
- smittbärrpenning** * ► en form av ersättning till smittbärare som måste avstå från förvärvsarbete
- socialförsäkringsnämnd** * ► nämnd som avgör vissa socialförsäkringsärenden, bl.a. sjuk- och aktivitetsersättning, handikappersättning, vårdbidrag, assistansersättning, bilstöd till handikappade (funktionshindrade), arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd
- studerandeförsäkring** * ► försäkring för dem som studerar
- studietids-SGI** * ► den sjukpenninggrundande inkomst som tillämpas om en studerande har inkomst av förvärvsarbete vid sidan av studierna el. under ferietid
- särskild efterlevandepension** * ► pension i det gamla pensionssystemet till efterlevande som, efter att omställningspensionen har upphört, inte kan försörja sig genom eget förvärvsarbete och inte har ålderspension. Särskild efterlevandepension kan inte nybeviljas efter år 2002
- särskilt bostadstillägg till pensionärer** * ► ett inkomstprövat bostadstillägg till den som har bostadstillägg (BTP)
- särskilt högriskskydd** * ► ett utökat, särskilt högriskskydd vilket gäller för personer med en sjukdom som gör att de är sjuka en eller flera längre perioder under ett år. Om en anställd

beviljas särskilt högriskskydd av Försäkringskassan får arbetsgivaren ersättning för hela sjuklönekostnaden från Försäkringskassan

särskilt pensionstillägg * ► tillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn

T

tandvårdsersättning * ► den del av tandvårdskostnaden som försäkringskassan ersätter tandläkaren

tandvårdsförsäkring * ► allmän försäkring som täcker vissa kostnader för tandvård

tidsbegränsad * ► begränsad till en viss tid

tillfällig föräldrapenning * ► ersättning från Försäkringskassan för förlorad arbetsinkomst när en förälder stannar hemma för att vårda ett sjukt barn

timberäknad sjukpenning * ► för den som förlorar lön per timme under sjukperioden beräknas sjukpenning per timme de första 14 dagarna. Sedan beräknas sjukpenningen per kalenderdag

U

umgängesavdrag * ► det avdrag på underhållsbidraget som den underhållsskyldige föräldern har rätt till om barnet varit hos föräldern under minst 5 hela dygn i sträck eller minst 6 dygn under en månad

underhållsbidrag * ► det belopp som en förälder som inte bor tillsammans med sitt barn ska bidra med till barnets försörjning. Föräldrarna kommer själva överens om underhållsbidraget

underhållsstöd * ► om den förälder som inte bor med barnet inte betalar underhållsbidrag eller betalar ett underhåll som är lägre än en av Försäkringskassan fastställd summa per månad kan Försäkringskassan betala ut underhållsstöd till den andra föräldern som bor med barnet

utfyllnadsbidrag * ► mellanskillnaden av underhållsstödet och underhållsbidraget i de fall då underhållsbidraget är bestämt till ett lägre belopp än underhållsstödet och den underhållsskyldiga betalar underhållsbidraget till vårdnadshavaren varje månad

V

veckovila * ► minst 36 timmars sammanhängande ledighet för varje period om sju dagar för en arbetstagare

vilande sjukersättning * ► den som har sjukersättning har möjlighet att arbeta eller studera utan att förlora rätten till ersättningen. Det kallas vilande sjukersättning

vårdbidrag * ► bidrag till förälder som vårdar ett sjukt eller funktionshindrat barn. Ersättning kan betalas redan när barnet är nyfött och längst till och med det år barnet fyller 19 år

Å

ålderspension * ► den del av socialförsäkringen som ger den enskilde ett ekonomiskt skydd i samband med ålderdom. I det tidigare pensionssystemet bestod ålderspensionen av folkpension och ATP. I det nya systemet består ålderspensionen av inkomst-, premie- och garantipension

årsarbetstid * ► det antal timmar el. dagar per år som ligger till grund för försäkringskassans beräkning av sjukpenningens storlek

återinsjuknanderegeln * ► regel som innebär att om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats, utgör den senare sjukperioden en fortsättning på den tidigare sjukperioden

Ä

änkepension * ► tidigare benämning på viss form av efterlevandepension. Änkepensionen avskaffades i princip år 1990 men kan fortfarande betalas ut till kvinnor som var gifta vid utgången av 1989